

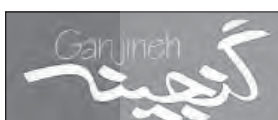
فرهنگ‌نویسی

نقدهایی مربوط به فرهنگ‌های قدیم، و جدید فارسی، مسائل صرفی و نحوی مربوط به مدخل‌های فرهنگ، شیوه درج آنها... یافتن بهترین شیوه برای آوانویسی مدخل‌ها، چنانکه تحولات آوایی زبان در دوره‌های مختلف را دربرگیرد.»

در این شماره از ویژه‌نامه فرهنگ‌نویسی علاوه بر گزارشی در معرفی فرهنگ جامع زبان فارسی، چندین مقاله دیگر درباره نقش زبان‌شناسی در فرهنگ‌نویسی امروز، آسیب‌شناسی فرهنگ‌های فارسی، مدخل‌گزینی، زیای ساختوازی و مدخل‌گزینی، اهمیت کارکرد مثال، به چاپ رسیده است.

گنجینه (برگزیده متون کهن)، شماره ۶۶-۶۷، پاییز ۱۳۸۶.

در این شماره با موضوع صداقت و اخلاص از دیدگاه عالمان و عارفان مسلمان با روایاتی از امام محمد غزالی، خواجه عبدالله انصاری، عطار نیشابوری، فیض کاشانی و ملا احمد نراقی به صداقت و دروغ‌گویی، آفات صدق، اخلاص و ریا و آفات اخلاص آمده است.

نشریه مطالعات خطوط کهن و نسخه‌شناسی

«اسکریتا: نشریه بین‌المللی خطوط کهن و نسخه‌شناسی» به معرفی مفهوم خط می‌پردازد، و از این‌رو تربیونی برای مقایسه تجربیات گوناگون در پژوهش‌های علمی خاستگاه‌ها و مکاتب مختلف فکری است. در دوران معاصر خط‌شناسی و نسخه‌شناسی کانون مباحث روش‌شناختی در علوم انسانی بوده و سهم چشمگیری در مطالعه متون ادبی و اسناد دوره باستان و میانه سراسر جهان داشته است. از این‌رو، این نشریه به چاپ دستاوردهای پژوهشی انواع متون در گستره زبانی جهان یونانی و لاتینی، بومی قرون وسطا، و مصری، عرب، ارمنی، قبطی، یهودی، گرجی، فارسی و اسلاوی می‌پردازد که بر سنت‌های تاریخ مختلف تأثیرگذار بوده‌اند. آگاهی بیشتر درباره این نشریه را از پایگاه اینترنتی آن می‌توان به دست آورد.

www.libraweb.net

نخستین شماره فرهنگ‌نویسی منتشر شد. دبیری این نشریه را که از ویژه‌نامه‌های نامه فرهنگستان است، علی‌اشرف صادقی مدیر گروه فرهنگ‌نویسی فرهنگستان زبان و ادب فارسی به عهده دارد. نامه فرهنگستان که به تازگی سی‌وسومین شماره آن (دوره نهم، شماره اول، بهار ۱۳۸۶) منتشر شده، است، از چند سال پیش، علاوه بر انتشار چندین ضمیمه (رساله‌های کوتاه یا مقاله‌های بلند) چاپ ویژه‌نامه‌های تخصصی را هم در برنامه خود قرار داده بود. نخستین آنها ویژه‌نامه گویش‌شناسی بود که از تیرماه ۱۳۸۲ تا بهمن ماه ۱۳۸۳ سه شماره آن (به دبیری حسن رضایی باغبیدی) به صورت منظم منتشر شد و سپس شماره چهارم آن (به دبیری یحیی مدرسی) در سال ۱۳۸۴ انتشار یافت. یک شماره از ویژه‌نامه زبان‌های ایرانی هم به چاپ رسید که ظاهراً به سبب مشکلاتی توزیع چندانی نشد و ادامه هم نیافت. سپس در یک شماره از ویژه‌نامه دستور (به دبیری محمد دبیرمقدم) منتشر شد و سرانجام در دی‌ماه ۱۳۸۶ نخستین شماره ویژه‌نامه فرهنگ‌نویسی منتشر شده است.

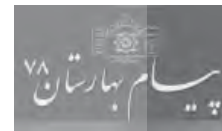
دبیر این ویژه‌نامه در سرمقاله با اشاره به تشکیل گروه فرهنگ‌نویسی فرهنگستان زبان و ادب فارسی و فعالیت اصلی آن، یعنی تهیه پیکره رایانه‌ای از متون زبان فارسی، و در نهایت تدوین فرهنگ جامع این زبان، نیاز به آگاهی از روش‌های فرهنگ‌نویسی و دانش‌های ملازم را مطرح می‌کند و می‌افزاید که ویژه‌نامه فرهنگ‌نویسی در پاسخ به این نیاز منتشر می‌شود. «این ویژه‌نامه حاوی مقالاتی است در زمینه مسائل نظری فرهنگ‌نویسی، تحقیقات و

تاریخ در آینه پژوهش (فصلنامه علمی - تخصصی) سال چهارم، شماره سوم، پاییز ۱۳۸۶.

بررسی تطبیقی شخصیت و آثار ابن قتیبه و ابوحنیفه دینوری... (۲) / محمد قاسم احمدی؛ سفرنامه‌ها و ادبیات سفرنامه‌ای اروپاییان عصر صفوی: پیتر دلاواله / حمید حاجیان‌پور؛ سیری در مقتل نویسی و تاریخ‌نگاری عاشورا از آغاز تا عصر حاضر (۲) / محسن رنجبر؛ قانونمندی تاریخ از منظر عقل و دین (۱) / جواد سلیمانی.

پیام بهارستان، سال ۷، شماره ۷۸، آذر ۱۳۸۶ ش.

این شماره از پیام بهارستان نشریه کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی ویژه هشتمین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی، دارای این مطالب است: بزرگداشت استاد: مختصری از شرح حال استاد فقید/ علی محدث؛ خصوصیات خلقی پدرم/ میر هاشم محدث؛ چکیده برخی از سخنرانی‌های ایرادشده پیرامون زندگی، شخصیت و آثار استاد دکتر میرجلال‌الدین محدث ارموی/ داود نظریان و صدیقه شاکری. مقالات: محدث و شرح آقا جمال خوانساری بر غرر و درر/ منصور پهلوان؛ دستنویس‌های نادر کتابخانه موزه سالار جنگ در زمینه علوم اسلامی/ رحمت علی خان، ترجمه عبدالحسین طالعی؛ خشت اول: بازشناسی و بازخوانی اسناد و نسخه‌های توبه‌نامه سید علی محمد باب/ احسان‌الله شکراللهی طالقانی؛ نقدی بر مرقع گلستان و گلستانه (از آثار منتشره کتابخانه مجلس)/ غلامعلی حدادعادل؛ از لوح گلین تا لوح فشرده/ ابوالفضل عرب‌زاده؛ معرفی کتاب کلک مسیحا/ احسان‌الله شکراللهی؛ دو وقفنامه کتاب‌های حدیثی در قرن سیزدهم هجری قمری/ عبدالحسین طالعی؛ فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه زنده‌یاد استاد محدث ارموی/ محمود نظری.

مرمت: احیای دیجیتالی نسخ خطی پاک‌شده یا

آسیب‌دیده/ راجر استین و کیث کناکس، ترجمه زهره غلامحسین‌زاده؛ خوردگی ناشی از مرکب آهن مازو: مطالعه اثر یک ترکیب/ شهناز بهلولی‌ریزی؛ مرمت، سرعت، دقت، امانت/ احسان‌الله شکراللهی. بخش اطلاع‌رسانی مجله نیز دربردارنده اخبار، گزارش و معرفی تازه‌هاست.

قند پارسی، شماره ۳۸، پاییز ۱۳۸۶ ش.

در این شماره از فصلنامه که ویژه بزرگداشت هشتصدمین سال تولد مولانا و به کوشش جمعی از استادان و پژوهشگران منتشر شده است، می‌خوانیم:

جهان تشنه پیام مولاناست/ مهدی مصطفوی (ایران)؛ مثنوی معنوی نولکشوری/ سید امیرحسین عابدی (هند)؛ مولانا و جهانی که در آن می‌زیست/ فیاض زاهد (ایران)؛ جایگاه هند در عرفان شمس و مولانا/ شریف حسین قاسمی (هند)؛ رومی‌شناسی در ادبیات بنگالی/ کلثوم ابوالبشر (بنگلادش)؛ معرفی نسخه‌های خطی آثار مولانا در کتابخانه دانشگاه مرکزی بنارس/ سید حسن عباس (هند)؛ مولوی و خواسته مشترک انسانی/ احمد غنی خسروی (افغانستان)؛ چهره ابلیس در شعر مثنوی معنوی/ نرگس جهان (هند)؛ ولایت در مثنوی/ سید سلمان صفوی (ایران)؛ مولانا و شمس/ قمر غنار (هند)؛ اقبال و مولانا/ شمس‌الدین نورالدین (تاجیکستان)؛ تأثیرات اقبال از مولانا/ محمد ریاض (پاکستان)؛ مولانا و سماع/ ابوالقاسم تفضلی (ایران)؛ صدای سخن عشق در دیوان شمس/ دریا اورس (ترکیه)؛ تاملی در عرفان شمس تبریزی و بیدل دهلوی/ علیرضا قزوه (ایران)؛ واژه‌های هندی در شعر مولانا/ سید محمد یونس جعفری (هند)؛ پرتو عشق در کلام مولانا/ محمد عابد حسین (هند)؛ انعکاس تفکرات مولانا در وعظ و ارشادات عارفانه رادا سوامی/ چندر شیکهر (هند)؛ بررسی تطبیقی «فنا» و «نیروانا» در آموزه‌های بودا، کارلوس کاستاندا و مولانا/ سید عبدالحمید ضیایی (ایران)؛ تأثیرات اقبال از مولانا در مثنوی اسرار خودی/ محمد اکرام شاه اکرام (پاکستان)؛ دعا در مثنوی/ کریم زمانی (ایران)؛ تأثیرات مولانا در

گزارش میراث

پارادوکس دروغگو و کوشش اندیشمندان مسلمان / گزارش رونمایی و نقد کتاب پارادوکس دروغگو، با حضور غلامرضا اعوانی، ضیاء موحد و احد فرامرز قراملکی؛ دوازده رساله در پارادوکس دروغگو / حمیدرضا نمازی. پرونده دو: فلسفه، سیاست و خشونت / محمدسعید عالی‌نژاد؛ کاش می‌توانستیم چشمها را بشوئیم / برخی ملاحظات رضا داوری اردکانی به نقد کتاب فلسفه، سیاست و خشونت.

نقد کتاب: ازلیة النفس و بقائها / نجفقلی حبیبی؛ غزالی و شعر خیال / فرانک گریفیل، ترجمه کامیار سعادت؛ ایضاح المقاصد فی حل معضلات کتاب الشواهد / شهرار شایان‌فر.

جستار: ساحت‌های فلسفی ناظر به زبان در فرهنگ فلسفی پتر آنجلس / مسعود زنجانی؛ چرا ژیتک؟ / علی عظیمی‌نژادان؛ احیا و بازخوانی آثار اصلی ابن‌رشد / زاهد ویسی.

گزارش مترجم: منطق تاریخ / بهان مک کولا، ترجمه احمد گل‌محمدی.

در نگاه نخست: دیدگاه رشد در باب عقلانیت، ارزش‌ها و مسئولیت اجتماعی / روبرتو پولی، ترجمه بهروز عیدی؛ حکمت قدیم / محمدجواد پیرمرادی؛ درباره پوپر / پریش کوششی.

نامه فرهنگستان، دوره ۹، شماره ۱، مسلسل ۳۳، بهار ۱۳۸۶ ش.

در این شماره نامه فرهنگستان آمده است:

سرمقاله: پیام مولانا / غلامعلی حداد عادل.

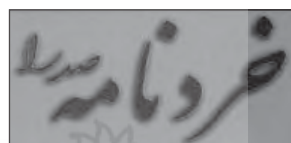
مقاله: اندیشه اصلاح و وسوسه تغییر خط در ایران و ژاپن معاصر / هاشم رجب‌زاده؛ شهرآشوب / علی نصرتی سیاه‌فرگی؛ طنز در مطبوعات دوره آغازین مشروطیت / فاروق خرابی؛ قافیه از نظرگاه موسیقایی / دره دادجو؛ ریشه‌های ایرانی امثال و حکم عربی در شعر بهار / وحید سبزیان‌پور.

نقد و بررسی: مرگ زبان / حسنعلی ترقی اوغاز.

تحقیقات ایران‌شناسی: کامنسکی ایران‌شناس و زبان

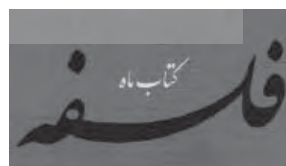
غرب و شرق / آن‌ماری شیمل (آلمان)؛ عرفان از دیدگاه مولانا و امام خمینی / نسیم شاهد (هند)؛ سیمای عرفانی حضرت رسول اکرم (ص) در مثنوی / سعید روزبهانی (ایران)؛ تأثیر مولانا بر ادبیات کودک و نوجوان / محسن سامع (ایران)؛ هماهنگی پیام عشق و بشر دوستی مولانا با عصر حاضر / عبدالقادر جعفری (هند)؛ سیمای خضر (ع) در دیوان کبیر مولانا / آمنه شیرازی‌نژاد (ایران). معرفی پیراهن یوسفی: شرح و ترجمه مثنوی معنوی به زبان اردو / علیم اشرف‌خان (هند)؛ بانگ نی / محمد افسر رهبین (افغانستان)؛ ای آینه «لست علیهم بمصیطر» / علیرضا قزوه (ایران).

خردنامه صدر (فصلنامه علمی-پژوهشی فلسفه اسلامی) شماره چهل‌ونهم، پاییز ۱۳۸۶ ش.

انسان و جهان‌های ممکن / سید محمد خامنه‌ای؛ نفس و صیوریت آن در حکمت متعالیه / حسین کلباسی اشتري؛ نقد و بررسی مفهوم وجود، نور و ماهیت در حکمت اشراق / سعید رحیمیان؛ هگل و تاریخ فلسفه / علی مرادخانی؛ بررسی تطبیقی تجدد امثال و حرکت جوهری / محمد بینانی و احمد عابدی، فهرستی از مطالب این شماره است.

کتاب ماه فلسفه، شماره ۳، آذر ۱۳۸۶ ش.

در این شماره از کتاب ماه فلسفه پس از «سخن نخست» این مطالب آمده است:

نشست: خاستگاه پروسلوگیون و نیاز زمانه ما / گزارشی از نشست نقد و بررسی کتاب پروسلوگیون آنسلم قدیس، با حضور مصطفی ملکیان، سوسن شریعتی، افسانه نجاتی.

پرونده یک: پرونده یک پارادوکس دروغگو؛ دشواره

و فرهنگ پامیری/ ناهید بنی اقبال؛ عناصر فارسی نو در نام‌های خانوادگی ارمنی/ آرموند کشیشیان.
گلچینی از دیرینه‌ها: تحقیق در زبان و ادبیات فارسی/ هامر پورگشتال، ترجمه احمد سمیعی؛ شرح حال و آثار ژوزف فن هامر پورگشتال/ طهمورث ساجدی.
فرهنگستان، تازه‌های نشر و اخبار دیگر بخش‌های این شماره است.

وقف میراث جاویدان (فصلنامه فرهنگی، تحقیقی، اجتماعی و تاریخی)، سال پانزدهم، پاییز ۱۳۸۶ ش.

پله‌های آسمان/ رحمان احمدی ملک؛ جایگاه ادبی سرآغاز نهادک‌نامه‌ها/ محمدتقی سالک بیرجندی؛ فروش موقوفه در فقه امامیه و حقوق ایران/ نادر پورارشد؛ وقف در کشورهای اسلامی: تاریخ و تحولات وقف در کشور عمان/ صادق عبادی؛ بررسی و مطالعه تطبیقی و فقیه قاضی رکن‌الدین عبدالملک سمنانی با وقف‌نامه‌های چندساله/ امیر رضایی از مطالب این شماره هستند.

اخلاق پزشکی (فصلنامه اخلاق پزشکی-آموزشی پژوهشی)، سال ۱، شماره ۱، پاییز ۱۳۸۶ ش.

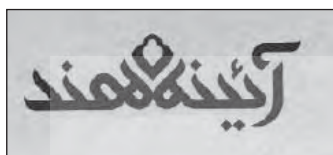
نشریه اخلاق پزشکی از سوی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی منتشر می‌شود.

در شماره اول این نشریه می‌خوانیم:

سخن سردبیر، سیر تحول آموزش اخلاق پزشکی/ علیرضا زالی؛ فرهنگ شرقی و جهانی‌شدن اخلاق زیستی/ هیاکودای ساکاماتو، ترجمه و تحقیق محمود عباسی؛ بررسی اتانازی داوطلبانه غیرفعال از منظر اخلاق راس/ سروش دباغ؛ پیشینه اخلاق پزشکی در برخی از آثار کهن طبی و ادبی ایران/ محمدحسین عزیزی، مباحث

اخلاقی پیرامون بیماری هانتینگتون/ عبدالحسن کاظمی، مروری بر آموزش اخلاق حرفه‌ای در علوم بهداشتی/ سودابه جولایی، رویکرد اخلاقی دین بودا، هندو، یهود و مسیح در قبال شبیه‌سازی انسانی/ محمدجعفر ساعد؛ اتانازی، تقاضای بیمار و خودمختاری/ احمدرضا همتی مقدم، اخلاق پزشکی در فوریت‌ها و بحران‌ها/ عباس عباس‌زاده.

آینه هند (نشریه دوماهانه بخش فرهنگی سفارت هند)، شماره ۱۹، آذر ۱۳۸۶ ش.

مروری بر مبادلات فرهنگی-زبانی ایران و هند در دو دوره تاریخی/ آریتا افراشی؛ نگاهی گذرا به سیر گسترش زبان و ادبیات فارسی در شبه‌قاره هند/ مجتبی شاه‌آبادی، فراهانی؛ داستان کوتاه: راز نهفته در نام/ انوپ ورما، ترجمه سید عبدالقادر هاشمی بخش‌هایی از مطالب این شماره است.

کاوش‌نامه (فصلنامه علمی-پژوهشی زبان و ادب)، سال هشتم، شماره ۱۴، بهار و تابستان ۱۳۸۶ ش.

در این شماره می‌خوانیم:

باستان‌گرایی در شعر حمید مصدق/ امید یاسینی، فاطمه مدرسی؛ بررسی و مقایسه دیدگاه‌های ادبی سنایی و نظامی/ علیرضا نبی‌لو؛ پارسی‌گویان ایرانی در دوره حکومت قطب‌شاهیان و عادل‌شاهیان/ محمدکاظم کهدویی؛ رزم‌ابزارهای مجازی در شاهنامه/ محمدحسین حسن‌زاده؛ ویژگی‌های زبان روایت در سه اثر از محمود دولت‌آبادی/ حسین حسن‌پور آلاشتی؛ یقظة الشعور لدى الشعراء الخالدين الشيرازيان و الشابي نموذجاً/ محمدعلی آذرشب؛ غربت و بیگانگی در شعر صمصام‌الیک جاهلی/ رضا افخمی عقدا.

گزارش میراث

در این شماره از فصلنامه مشکوٰۃ، نشریه علمی-ترویجی بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، این مقالات و نوشته‌ها آمده است:

دین خالص و نمودهای اجتماعی آن / محمد مهدی رکنی یزدی؛ رموز بنیادین جاودانگی قرآن در بستر زمان / ابراهیم کلاتری؛ بررسی ملکوت اعمال و تأثیر آن در رفتار از دیدگاه روانشناسی اسلامی / سید ابوالقاسم حسینی؛ تحلیل عناصر داستان موسی و عبد در سوره کهف / علی نظری و پروانه رضایی؛ نگاهی به رویکرد عقلی اجتماعی در تفسیر قرآن / محمد اسعدی؛ هبوط در ادبیات عرفانی فارسی / محمد جواد مهدوی؛ علم تفسیر در خراسان عصر سلجوقی / علیرضا روحی میرآبادی؛ دوصد گفته چون نیم کردار نیست / محمدحسین صادق‌پور. نقد و معرفی کتاب نوادری از دیار رم / عبدالله غفرانی.

بخارا، شماره ۶۳، مهر و آبان ۱۳۸۶ ش.

شصت و سومین شماره نشریه بخارا، ویژه زبان‌شناسی منتشر شد. در این شماره آمده است:

سرمقاله: حکایتی میان ماندن و رفتن / حسین صافی پیر لوجه.

استاد زبان‌شناس: آشنایی بیشتر با استاد زبان‌شناسی؛ گفتار و خط فارسی در گفت‌وگویی با دکتر محمدرضا باطنی؛ کتاب‌شناسی دکتر محمدرضا باطنی.

فرازبان‌شناسی: تاریخچه زبان‌شناسی در ایران / گفت‌وگو با علی محمد حق‌شناس؛ فارسی‌شناسی / گفت‌وگو با علی اشرف صادقی؛ تکوین قطرشناسی قطری در جهان و باز نمود آن در ایران / گفت‌وگو با محمد دبیر مقدم؛ چرا دیگر نمی‌اندیشیم؟ / کورش صفوی؛ «زبان‌شناسی همگانی» یا «زبان‌شناسی»؟ / گفت‌وگو با ارسلان گلفام؛ معلمین فردای زبان‌شناسی چه کسانی

هستند؟ / آریتا افراشی؛ دستور زایشی، بازگشتی به دیگر نقطه عزیمت / حسین صافی.

زبان‌شناسی به زبانی دیگر: گونه معیار نهفته / امید طبیب‌زاده؛ چرا ک یک سخن در میانه نبود: زبان بدن / مریم سادات فیاضی؛ زبان و نظام‌های نوشتاری / روح‌الله مفیدی؛ اصول و مفاهیم بنیادی در زبان‌شناسی شناختی / محمد راسخ مهند؛ زبان‌شناسی حقوقی (قانونی): رویکردی نوین در زبان‌شناسی کاربردی / فردوس آقاگل‌زاده؛ تعریف طنز در زبان‌شناسی / عالیه کرد زعفرانلو؛ زبان‌شناسی و ترجمه / فرزانه فرح‌زاد؛ صرف زبان فارسی / علاءالدین طباطبایی؛ فارسی-یهودی / مهرداد نغزگوی کهن؛ ساخت اطلاعی جمله / بهرام مدرسی؛ شوک فرهنگی و زبان‌درمانی / مهدی سبزواری؛ ابن جنی اعجوبه قرن چهارم / ماندانا نوربخش.

نامه پارسی، سال ۱۲، شماره ۱ و ۲ (پیاپی ۴۲-۴۳)، بهار و تابستان ۱۳۸۶ ش.

در این شماره آمده است:

شکل‌گیری سنت زبان‌شناسی ایرانی-اسلامی / محمدامین ناصح؛ چرا خارجی‌ها تعارف فارسی را نمی‌فهمند / منیر درکیچ؛ مبانی میدی در تفسیر عرفانی از قرآن / محمود شیخ؛ پیمان و پیمان‌داری در شاهنامه فردوسی / سیدمهدی رحیمی و نعمت‌الله پناهی؛ تأثیر فارسی بر زبان بنگالی / محمد عبدالصبورخان؛ نفوذ فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی در فرهنگ و هویت ملی هندوستان و شبه‌قاره / سیدابوالفضل جعفری نژاد؛ اسطوره مؤلف / علی کریم‌زاده؛ عوامل مؤثر در حالت موسیقایی وزن شعر پارسی / عبدالحمید اسماعیل‌پناهی؛ امثال و حکم در غزلیات شمس / رحمان مشتاق‌مهر و رفیقه محمدی؛ بررسی تعامل فرهنگی و مشکلات و موانع آن در داستان‌خوانی / گیتی نیوندی؛ معرفی اجمالی تذکره همیشه‌بهار / زبیر احمد قمر؛ مروری بر ادبیات داستانی ایران / غلامرضا مرادی صومعه‌سرای، انسان از دیدگاه حکیم سنایی / سید علیشه روستایار؛ بلند اقبال شیرازی، شاعری هنرمند و خردورز / هاشم محمدی.